

Vijfentwintig jaar Ambulante begeleiding En nu?

Op 9 december kwamen ze voor de vijfentwintigste keer bij elkaar; de ambulante begeleiders van cluster 2. Vijfentwintig jaar ambulante begeleiding met elk jaar een landelijke studiedag. Ook dit jaar een grote opkomst. Er is immers nogal wat te doen in de wereld van de AB. Men maakt zich grote zorgen. Met de invoering van Passend Onderwijs en de daaraan gekoppelde bezuinigingsoperatie zal er veel veranderen. Het is nog steeds niet helder hoe het werk van de ambulante begeleiders eruit zal komen te zien. Welke plek er voor hen zal zijn. En voor hoeveel van hen. Natuurlijk wordt er beleid gemaakt door de schoolbesturen. En werkt Siméa keihard aan het PASKlaar maken van cluster 2 onderwijs nieuwe stijl. Van Horen Zeggen peilde de meningen van de ambulante begeleiders zelf: hoe zien zij hun toekomst.

“Dat gaan we anders doen!”

Met deze woorden opent Bob Maas de studiedag. Een energieke inleiding over het vraagstuk hoe de komende jaren op een krachtige manier verder gegaan kan worden. Natuurlijk is er slecht nieuws: er zal gesnoeid, omgebogen en gekapt worden. Maar het goede nieuws is dat er een flink deel van het werk overeind blijft. Er kan zelfs werk bij komen! “Maar voor wie”, stelt Maas de ambulante begeleiders de vraag. “Ander werk of anders werken?”

Frans Colman van het Orioncollege vertelt dat hij daar nog niet uit is. “Er zijn nog te veel zaken onduidelijk. Als de keuze aan mij is, dan ga ik wel graag verder met de taken die ik nu verricht. Gezien de ontwikkelingen in de voorstellen van Passend Onderwijs is het echter aannemelijk dat het AB-werk er anders uit zal gaan zien.”

Ellen Budding van Kentalis Nijmegen anticipeert op de veranderingen die er gaan komen. Ze maakt gebruik van de mogelijkheid binnen Kentalis om zichzelf bij te scholen. “Vooralsnog hoop ik nog lang werkzaam te zijn als ambulante begeleider. Alhoewel ik moet bekennen dat ik soms twijfels heb of bepaalde veranderingen, bijvoorbeeld

co-teaching, mij wel liggen.” Er zijn kennelijk twijfels over de veranderende rol van de AB'er. Ook twijfels over het kunnen blijven leveren van voldoende kwaliteit. Zoals *Yvon Koopmanschap* van de Alexander Roozendaalschool het verwoordt: “Als het AB-werk erg verandert, weet ik niet of ik dan nog AB'er wil en kan zijn. Voor mij staat het belang van het kind met spraaktaalmoeilijkheden voorop. Als het werk dermate uitgehold wordt dat ik dit niet meer kan bieden volgens de eisen die ik daaraan stel, dan zal ik mijn conclusies moeten trekken.”

Sietske Tavecchio werkt op de Cor Emousschool. Het lijkt haar niet meer dan logisch dat de expertise van de ambulante begeleiders van cluster 2, op 'Passende' wijze blijvend wordt ingezet in het reguliere onderwijs. “Waar ik me op dit moment al meer mee bezig houd”, vertelt *Karin Renders* van de SSOE in Eindhoven, “is nog beter te luisteren naar de hulpvraag van de scholen en hierop in te gaan. Onze rol als AB'er zal in de toekomst zeker gaan veranderen. Ik denk aan het geven van scholing, presentaties en aan het deelnemen aan Zorg Advies Teams.”

Ambulante begeleiding doet ertoe

“Als je die mening niet bent toegedaan, dan kan je dit prachtige werk nooit doen”, zo stelt *Colman*. “Daaruit spreekt natuurlijk mijn intrinsieke motivatie, maar in de contacten met leerlingen, docenten, zorgcoördinatoren, IB'ers in het regulier onderwijs en de ouders blijkt steeds weer, dat je als AB'er voorziet in een behoefte. In het reguliere onderwijs is de deskundigheid van cluster 2 nog steeds onvoldoende aanwezig. De ondersteuning die wij bieden wordt enorm gewaardeerd. En dat horen wij ook geregeld.”

Budding heeft in 2011 met een collega een praktijkonderzoek gedaan voor de Master SEN. Daarbij hebben ze vastgesteld dat de bevraagde scholen de meerwaarde van ambulante begeleiding cluster 2 echt ervaren. “De basisscholen die wij hebben benaderd, geven allen aan dat de begeleiding van een ambulante begeleider van cluster 2

Foto: Frans Mollee

positief bijdraagt aan de ontwikkeling van een leerling. Dit door de specialistische kennis en kunde met betrekking tot spraaktaalproblemen en de kennis van pedagogische/didactische aanpassingen. Onze bevindingen liggen in lijn met de resultaten van een landelijk onderzoek in 2009/2010 naar de kwaliteit van ambulante begeleiding van onder andere cluster 2 met het instrument ABAB, dat de kwaliteit van de ambulante begeleiding meet. Uit dit onderzoek blijkt dat de scholen en de ouders de kwaliteit van de ambulante begeleiding als hoog ervaren. Ouders en leerkrachten hebben meer kennis over de mogelijkheden en beperkingen van de leerlingen en de manier waarop ze hiermee om kunnen gaan. Volgens hen vormen ambulant begeleiders een duidelijke meerwaarde bij het aanbieden van passend onderwijs aan leerlingen met een beperking. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat 90% van de leerkrachten zich niet competent voelt om leerlingen met een ernstige beperking te helpen. Dit geeft wel aan dat de ondersteuning vanuit cluster 2 welkom is.”

Schooldeel rugzak naar cluster 2?

In het wetsvoorstel Passend Onderwijs is nu opgenomen dat het schooldeel van de rugzakmiddelen ook naar cluster 2 gaat. *Koopmanschap* ziet daar mogelijkheden liggen. Of zoals ze het zelf verwoordt: “Wanneer de geldmiddelen van de scholen naar de AB gaan, dan kan dat betekenen dat de AB de remedial teaching moet gaan vervullen op de scholen. Ik zou dat prima vinden. Ik werk graag met kinderen en het betekent dat er geen collega’s op de reguliere school ingewerkt hoeven te worden en dat de problemen die scholen hebben met het inzetten van de RT verdwijnen. Ik kan me voorstellen dat dit efficiënter werkt dan de huidige werkwijze.” Maar er wordt verschil-

lend over gedacht. *Ank de Bruijn*, collega van *Tavecchio*, ziet een keerzijde: “De school komt dan verder van de leerling af te staan, omdat het niet meer direct bij de hulp betrokken is. Dat zal toch niet de bedoeling zijn van Passend Onderwijs!”

Siméa en AB

Veel ambulant begeleiders zien kansen en mogelijkheden als de plannen van Siméa worden uitgevoerd. De resultaten van de werkgroepen die zich hebben beziggehouden met ‘toelaten tot handelen’ en de ‘onderwijsarrangementen’ duiden op een goede verbinding tussen speciaal en regulier onderwijs. En dat is het werk dat AB’ers al jaren doen. *Budding* volgt de ontwikkelingen van Passend Onderwijs en de bezuinigingen via de website van Simea. “Om leerlingen met een spraaktaaltoornis ook in de toekomst optimaal te kunnen laten profiteren van het reguliere onderwijs is het van groot belang dat de scholen deze leerlingen blijven doorverwijzen naar cluster 2. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat ons cluster goed zichtbaar en makkelijk bereikbaar is voor de samenwerkingsverbanden, omdat de zorgleerlingen daar aangemeld worden. Ik ben ook een groot voorstander van de budgetbesteding: zorg op maat. Afhankelijk van de onderwijsbehoefte van de leerling en van de ondersteuningsbehoefte van de leerkracht kan dan gevarieerd kan worden in de duur en intensiteit van de begeleiding. En daar kunnen ambulant begeleiders zeker een belangrijke rol in blijven vervullen. In de toekomst zullen er gedeeltelijk andere vaardigheden van ons worden gevraagd, maar ambulant begeleiders zijn over het algemeen leergierig en flexibel, dus dat komt vast goed!”

FRANS MOLLEE